

izr. prof. dr. Martin Knez

Krasoslovec, speleolog, dr. geoloških znanosti, znanstveni svetnik ZRC SAZU, izredni profesor.

Rodil se je 25. julija 1964 v Ljubljani.

Leta 1984 se je vpisal na Univerzo v Ljubljani, Fakulteto za naravoslovje in tehnologijo in jo leta 1989 zaključil z diplomom z naslovom *Paleogenske plasti pri železniški postaji Košana*.

Leta 1989 se je vključil v Program podiplomskega študija in raziskovalnega usposabljanja mladih raziskovalcev in se zaposlil na Inštitutu za raziskovanje krasa ZRC SAZU v Postojni.

Jeseni 1989 je vpisal magistrski študij in ga zaključil z raziskovalnim delom z naslovom *Paleoekološke značilnosti vremskih in kozinskih plasti v okolici Škocjanskih jam*. Leta 1995 je zaključil doktorski študij, leta 1996 pa uspešno zagovarjal doktorsko tezo z naslovom *Vpliv sedimentoloških lastnosti karbonatnih kamnin v prežeti coni na razvoj jamskih rovov (Velika dolina, Škocjanske jame)*. Obsežne meritve in rezultate je leta 1996 zbral v svoji knjigi *Vpliv lezik na razvoj kraških jam (Primer Velike doline, Škocjanske jame)*.

Študijsko se je izpopolnjeval pri prof. A. Eraso Romeru na Universidad Politecnica v Madridu leta 1994. V okviru bilateralnega projekta med Inštitutom za raziskovanje krasa ZRC SAZU in U.R.A. 903 C.N.R.S. iz Pariza se je večkrat strokovno izpopolnjeval v Franciji. Poleg tega tudi v številnih drugih državah po svetu.

Glavno področje njegovega raziskovalnega dela so stratigrafske, litopetrološke in mikrotektonske raziskave kraških področij, selektivna korozija in erozija karbonatov ter študij speleogeneze kraških jam kot dela prevodnega sistema kraškega vodonosnika. Izsledke raziskav je predstavil v študijah Inštituta za raziskovanje krasa ZRC SAZU, različnih slovenskih in tujih znanstvenih in strokovnih publikacijah, v številnih knjižnih poglavjih, v samostojnih znanstvenih monografijah, enciklopedijah, intervjujih ter na številnih znanstvenih in strokovnih srečanjih ter krasoslovnih šolah doma in po svetu. V sistemu COBISS ima navedenih prek 600 enot:

<http://izumbib.izum.si/bibliografije/Y20160812101206-A3419491.html>

Delovno je sodeloval v številnih mednarodnih projektih, med drugim: COST ACTION, program PROTEUS, več projektih INTERREG, ATH-7. SWT, U.R.A. 903 C.N.R.S., UNESCO IGCP projekt št. 286, UNESCO IGCP projekt št. 299, UNESCO IGCP projekt št. 379, UNESCO IGCP projekt št. 448, UNESCO IGCP projekt št. 513 in drugih. Bil je soorganizator več mednarodnih simpozijev, med drugim številnih *Mednarodnih krasoslovnih šol Klasični kras*, ki so že četrto stoletja najpomembnejša in največja svetovna srečanja raziskovalcev s področja krasoslovja, *Mednarodnega simpozija o sledenju podzemnih vod*, večkrat soorganizator že tradicionalnega krasoslovnega simpozija na Siciliji, Italija, bil je soorganizator prvega krasoslovnega

srečanja na arabskih tleh *Krasoslovje v sušnih področjih* v Abu Dhabiju (Združeni arabski emirati), bil je soorganizator na enem od simpozijev *35. World International Geological Congress* v Cape Townu, Južnoafriška republika, soorganizator na enem od simpozijev *Resources for Future Generations (Premier Conference on Energy, Minerals, Water, the Earth)* v Vancouveru, Kanada, soorganizator na enem od simpozijev na *45. Congress of International Association of hydrogeologists Groundwater and life* v Daejeonu, Južna Koreja.

Leta 2010 je kot prvi Slovenec postal tudi sovodja enega od globalnih UNESCO IGCP projektov, UNESCO IGCP projekt št. 598 z naslovom *Okoljske spremembe in trajnostnost kraških sistemov: odnos do klimatskih sprememb in vpliv človeka*, sovodja tudi naslednjega UNESCO IGCP projekt št. 661 z naslovom *Kritična področja v kraških sistemih*.

Leta 2001 je bil na Naravoslovnotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani izvoljen v naziv docenta za področje geologije, leta 2013 pa v naziv izrednega profesorja za področje krasoslovja na Univerzi v Novi Gorici. Na Fakulteti za humanistične študije Koper Univerze na Primorskem izvaja več predmetov na prvi in drugi stopnji na Oddelku za geografijo v okviru programa Krasoslovje. Bil je v skupini, ki je pripravila prve učne programe za Fakulteto za humanistične študije v Kopru, iz katere se je razvila Univerza na Primorskem. Na Univerzi v Novi Gorici, Fakulteti za podiplomski študij v okviru Doktorskega študijskega programa Krasoslovje predava več predmetov. Na Univerzi v Novi Gorici predava tudi na Fakulteti za znanosti o okolju. Na Fakulteti za humanistične študije Koper je vodja modula Kras. Predava na Podiplomski šoli ZRC SAZU in na Visoki poslovni šoli ERUDIO (Visoka šola za trajnostni turizem) v Ljubljani. Je mentor številnim diplomantom na prvi, drugi in tretji stopnji študija.

Od leta 2013 je direktor Doktorskega študijskega programa Krasoslovje, ki je edinstven v svetu in edini, na katerem študent lahko pridobi naziv *doktor znanosti s področja krasoslovja*. Program skupaj z Inštitutom za raziskovanje krasa ZRC SAZU izvajajo na Univerzi v Novi Gorici.

Uspešno je zaključil proces imenovanja prvega UNESCO sedeža v Sloveniji: leta 2014 je UNESCO doktorski študijski program Krasoslovje imenoval Krasoslovno študijsko središče Unesca (UNESCO Chair on Karst Education), ki je bil prvi UNESCO sedež v Sloveniji. Od ustanovitve naprej je predstojnik Krasoslovnega študijskega središča Unesca. Med okrog 600 UNESCO sedeži v 130 državah je 30 sedežev, ki se posvečajo okolju in njegovi zaščiti, okrog 10 je različnih sedežev za izobraževanje, a je le imenovani edini z besedo *kras* v naslovu.

Od leta 1995 podrobno raziskuje južnokitajski kras. Kot prvemu tujemu (nekitajskemu) raziskovalcu mu je skupaj s T. Slabetom uspelo pridobiti kar dva projekta Kitajske fundacije za raziskovanje kamnitih gozdov. Je soavtor in sourednik odmevnih knjig *South China Karst I (Južnokitajski kras I)*,

izdane leta 1998, in *South China Karst II*, izdane leta 2011. V pripravi je knjiga *South China Karst III*. Je aktivni soustvarjalec vpisa leta 2008 t. i. »kamnitih gozdov« – visokih kraških škrapelj na jugu Kitajske na UNESCOv Seznam svetovne naravne dediščine. Pod danes zaščiteno znamko *South China Karst (Južnokitajski kras)* se z okrog 5 milijoni obiskovalcev letno zelo uspešno trži.

Je soustanovitelj, član izvršnega odbora in član znanstveno-svetovalnega odbora Mednarodnega središča za raziskovanje krasa Junanske univerze in Krasoslovnega laboratorija (Yunnan International Karst Environmental Laboratory), Kunming, Junan, Kitajska.

Bil je v skupini, ki je raziskovala Nebeško jamo (Heavens Cave) v Vietnamu in med leti 2007–2009 naredila načrt za turistični razvoj te jame, ki leži v narodnem parku Phong Nha-Ke Bang, vključenem na UNESCOv Seznam svetovne naravne dediščine.

Več let je posvetil uredniškemu delu temeljne slovenske krasoslovne knjige Ivana Gamsa *Kras v Sloveniji v prostoru in času*, ki je izšla leta 2003, ter njen dopolnjen ponatis leta 2004.

Med leti 2002 in 2009, ko je knjiga izšla, se je posvečal urednikovanju in pisanju temeljne knjige o oblikah na karbonatnih kamninah *Karst Rock Features, Karren Sculpturing (Kraške skalne oblike, Oblikovanje kraškega površja)*, v kateri sodeluje 50 avtorjev raziskovalcev z vsega sveta in kjer so opisane oblike z vseh kontinentov.

Poleg omenjenih knjižnih izdaj je soavtor in pri večini tudi sourednik izbranih naslednjih knjig: *Minerali v slovenskih kraških jamah* (1992), *Hydrogeological aspects of groundwater protection in karst areas* (1995), *Slovene Classical Karst, Kras* (1997), *Environmental Geology* (1997), *Kras - pokrajina, življenje, ljudje* (1999), *Evolution of karst: from prekarst to cessation* (2002), *Encyclopedia of Caves and Karst Science* (2004), *Voda in življenje v kamniti pokrajini, kras* (2005), *Sinkholes and subsidence, Karst and cavernous rocks in engineering and construction* (2005), *Changing social conditions and their impacts on the geocology: transhumance regions of Romania and Slovenia* (2006), *Kraški pojavi, razkriti med gradnjo slovenskih avtocest* (2007), *Kras, trajnostni razvoj kraške pokrajine* (2008), *Geologija Slovenije* (2009), *Občina Ilirska Bistrica* (2011), *Krasoslovje v razvojnih izzivih na krasu 1, Voda* (2011), *Krasoslovje v razvojnih izzivih na krasu 2, Gradnja, turizem, ekologija, varovanje* (2012), *Križna jama, Palaeontology, Zoology and Geology of Križna jama in Slovenia* (2014), *Paleoekološke značilnosti apnencev v okolici Škocjanskih jam* (2014), *The Beka-Ocizla Cave System, Karstological Railway Planning in Slovenia* (2015), *Marija v leščevju* (2015), *Cave Exploration in Slovenia: Discovering over 350 New Caves During Motorway Construction on Classical Karst* (2016), *EuroKarst 2016* (2016), *Karstology in the Classical Karst* (2020).

Ves čas uspešno vodi ali je član mednarodnih raziskovalnih programov s hrvaškimi, ameriški, kubanskimi, španskimi, japonskimi, ruskimi,

poljskimi, švicarskimi, iranskimi, nemškimi, italijanskimi, slovaškimi, češkimi, kitajskimi, angleškimi, združenoarabsko-emiratskimi, francoskimi, avstralskimi, vietnamskimi in drugimi krasoslovci.

Sodeluje in vodi projekte načrtovanja in gradnje na krasu ter njegovi zaščiti: med drugim je od leta 1990 vključen v načrtovanje in krasoslovni nadzor izgradnje avtocest in železnic. Vodil je številne projekte načrtovanja posodobitve železniške proge t.i. 5. železniškega koridorja Barcelona–Kijev med Divačo in Koprom oz. Trstom. Leta 2012 je kot vodja projekta zaključil obsežen raziskovalni projekt z naslovom *Drugi tir železniške proge Divača–Koper, odsek Divača–Črni Kal (Poročilo s področja krasoslovja)*, ki je eden temeljnih za zahtevno gradnjo železniške proge med Divačo in Kraškim robom, ter leta 2019 projekt *Izvedba dopolnilnih strukturno geoloških, hidrogeoloških, krasoslovnih in geotehniških raziskav za PZI drugega tira železniške proge med Divačo in Koprom*.

Bil je vključen v več kot 100 aplikativnih projektov, v večini je bil njihov projektni vodja.

Je član znanstvenega uredniškega odbora hrvaške revije *Geologija Croatica*, madžarske krasoslovne revije *Karst development* ter urednik tematske številke *Acta carsologica*.

Leta 1989 je prejel Prešernovo nagrado za študente za raziskovalno nalogo z naslovom *Paleogenske plasti na južnem robu Pivške kotline*.

Bil je član skupine, ki je leta 2003 prejela državno kitajsko nagrado *Friendship with Yunnan Award*, leta 2007 ameriško nagrado *Outstanding Contribution to Karst Science* Združenja ameriških krasoslovcev Karst Waters Institute, leta 2016 priznanje Geografske zveze Združenih arabskih emiratov, leta 2016 državno priznanje Republike Slovenije *Red za zasluge*.

Leta 2003 je s soavtorji pripravil samostojni film predvajan na nacionalni televiziji o raziskavah južnokitajskega krasa z naslovom *Kitajski kras*, leta 2019 pa o raziskavah južnosibirskega altajskega krasa z naslovom *Krasni kras*.

Je član Mednarodne krasoslovne akademije, član Komisije za kras Mednarodne geografske zveze, član Komisije za kras, hidrogeologijo in speleogenezo Mednarodne speleološke zveze, član Slovenskega nacionalnega odbora UNESCO IGGP, soustvarjalec in član izvršnega odbora in znanstveno-svetovalnega odbora Junanskega mednarodnega kraškega okoljskega laboratorija na junanskem Inštitutu za geografijo Univerze v Junanu (Kunming, Junan, Kitajska), član Inštituta za izobraževanje in raziskave iz Aten, Grčija, član Skupine evropskih harofitologov (GEC, Group of European Charophytologists), med leti 1999–2005 je bil predsednik Znanstvenega sveta Inštituta za raziskovanje krasa ZRC SAZU, več let je bil član Založniškega sveta ZRC SAZU, je član Združenja raziskovalcev Slovenije, Slovenskega geomorfološkega društva in Krasoslovnega društva Anthron.